

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 5.12.2012
COM(2012) 730 final

2012/0344 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON ASETUS

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin 7 päivänä toukokuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 ja rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista 23 päivänä lokakuuta 2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 muuttamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLTÖ

Jotta voidaan varmistaa valtiontukisääntöjen täytäntöönpano ja yksinkertaistaa hallintoa komission valvontavaltuuksia heikentämättä, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin 7 päivänä toukokuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 994/98¹, jäljempänä 'valtuusasetus', säädetään, että komissio voi antaa asetuksia tiettyjen valtiontukimuotojen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ja siitä, että kyseisiin tukimuotoihin ei sovelleta SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa määrättyä ilmoitusvelvollisuutta. Kyseessä ovat vähämerkityksiset tuet², tuet, joita myönnetään pk-yrityksille, tutkimukselle ja kehittämiselle, ympäristönsuojelulle, työllistämiseksi ja koulutukselle, sekä komission kunkin jäsenvaltion osalta alueellisen tuen myöntämistä varten hyväksymän kartan mukaisesti myönnetty tuet.

Komissio katsoi valtiontukiuudistuksesta 8. toukokuuta 2012 antamassaan tiedonannossa³, että valtiontukisääntöjen täytäntöönpanossa olisi keskityttävä tapauksiin, joilla on suurin vaikutus sisämarkkinoilla. Tämä tarkoittaa toisaalta suurten ja mahdollisesti vääristävien tukien tiukempaa valvontaa ja toisaalta sellaisten tapausten yksinkertaisempaa analysointia, joilla on vain rajallinen vaikutus kauppaan ja rajalliset mahdollisuudet vääristää kilpailua. Tämä viimeksi mainittu tavoite voidaan saavuttaa tarkistamalla poikkeusjärjestelmää, erityisesti neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 soveltamisalaa. Tarkistuksen perusteella komissio voisi sisällyttää ryhmäpoikkeusten piiriin useampia tukimuotoja ja vapauttaa ne ilmoitusvelvollisuudesta, kuten on tapahtunut nykyisen valtuusasetuksen soveltamisalaan kuuluvien tukimuotojen osalta.

Uusien tukimuotojen sisällyttämistä valtuusasetukseen koskeva ehdotus ei tarkoita ryhmäpoikkeuksen välitöntä soveltamista kaikkiin näihin tukimuotoihin eikä sitä, että kaikki tietyn tukimuodon toimenpiteet kuuluisivat kokonaisuudessaan ryhmäpoikkeuksen piiriin. Pikemminkin komissio voi sen perusteella ottaa ryhmäpoikkeuksia käyttöön asteittain kun komissio on saanut riittävästi kokemusta määritelläkseen selkeät soveltuvuusstandardit tiettyntyyppisille tukitoimenpiteille. Tällä varmistetaan, että kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuva vaikutus on rajallinen. Samaa lähestymistapaa on noudatettu nykyisessä valtuusasetuksessa: ensimmäiset ryhmäpoikkeukset hyväksyttiin vuonna 2001 (koulutustuki, pk-yritysten tuki), kun taas muuntotyyppisten tukien ryhmäpoikkeukset otettiin käyttöön vasta myöhemmin, kun oli saatu riittävästi kokemusta (työllisyystuki vuonna 2002, aluetuki vuonna 2006 sekä T&K-tuki ja ympäristönsuojelutuki vasta vuonna 2008, jolloin yleinen ryhmäpoikkeusasetus⁴ annettiin). On mahdollista, että valtuusasetusta on saadun kokemuksen perusteella tarkistettava tulevaisuudessa useammin, jotta voidaan ottaa huomioon erityisesti sisämarkkinoiden kehityksen edellyttämät ja siihen soveltuvat investoinnit. Seuraavaa monivuotista rahoituskehystä koskevan päätöksen jälkeen komissio arvioi viipymättä, onko mahdollista yksinkertaistaa valtiontukimenettelyjä niiden hankkeiden osalta, joita yhteisrahoitetaan EU:n rakennepolitiikkojen puitteissa.

¹ EYVL L 142, 14.5.1998, s. 1.

² Vähämerkityksistä tukea koskevasta poikkeuksesta säädetään asetuksen (EY) N:o 994/98 2 artiklassa.

³ COM(2012) 209 final.

⁴ Komission asetus (EY) N:o 800/2008, annettu 6 päivänä elokuuta 2008, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) (EUVL L 214, 9.8.2008, s. 3).

Valtuusasetukseen sisällytettäväksi ehdotetut uudet tukimuodot

- *Valtiontuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen*

Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 994/98 komissio valtuutetaan antamaan ryhmäpoikkeusasetus kaikille pk-yritysten hyväksi myönnettävälle valtiontukimuodoille. Näin ollen komissio voi siis jo nykyisen valtuusasetuksen nojalla myöntää ryhmäpoikkeuksen pk-yrityksille SEUT-sopimuksen 167 artiklassa määriteltyyn kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen myönnettyille tuille. Tällaisen poikkeuksen käytännön hyöty olisi kuitenkin vähäinen, sillä tuensaajat ovat usein varsinkin elokuva- ja audiovisuaalialalla suuria yrityksiä. Komissiolle ja jäsenvaltioille aiheutuu näistä tapauksista paljon työtä, vaikka kyse on usein rutiinitapauksista, joihin liittyvä tukimäärä on varsin vähäinen.

Kun tämä tukimuoto on sisällytetty valtuusasetukseen, komissio voi hyväksyä ryhmäpoikkeuksia esimerkiksi sellaisten toimenpiteiden osalta, jotka täyttävät tarkistetussa elokuvatiedonannossa vahvistetut kriteerit tai jotka koskevat kulttuuriperinnön säilyttämistä tai kulttuurin edistämistä, jolla on yleensä vain rajallinen vaikutus kauppaan (esim. monet yksittäiset ilmoitukset suojeltujen rakennusten tai monumenttien kunnostamisesta).

Neuvoston asetusta (EY) N:o 994/98 olisi sen vuoksi muutettava siten, että sen soveltamisala kattaisi myös tällaiset valtiontukimuodot.

- *Valtiontuki luonnonmullistusten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen*

Kuten edellä todettiin, luonnonmullistusten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarkoitetun valtiontuen osalta neuvoston asetuksessa (EY) N:o 994/98 komissio valtuutetaan hyväksymään pk-yrityksille myönnettävä tuki, mutta siinä ei sallita tukea suuryrityksille. Luonnonmullistusten vuoksi myönnettävää tukea koskevan ryhmäpoikkeuksen perusteella jäsenvaltiot voisivat toimia nopeasti luonnonmullistuksen tapahtuessa ja korvata aiheutuneet vahingot.

Komissio on hankkinut riittävästi kokemusta tämän tyyppisestä tuesta ja pystyy määrittämään selvästi soveltuvuuden ennakkoehdot. Jos tuki on tarkasti määritelty, rajattu luonnonmullistusten välittömästi aiheuttamien aineellisten vahinkojen korvaamiseen ja sen määrän tarkastaa riippumaton taho, vapautus ilmoitusvelvollisuudesta vaikuttaa perustellulta. Neuvoston asetusta (EY) N:o 994/98 olisi sen vuoksi muutettava siten, että sen soveltamisala kattaisi tällaisten valtiontukimuotojen myöntämisen myös suurille yrityksille.

- *Valtiontuki tiettyjen epäsuotuisten sääolosuhteiden aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen kalastuslalla*

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle myös valtiontukitoimenpiteet, joiden tarkoituksena on korvata tiettyjen epäsuotuisten sääolosuhteiden aiheuttamat vahingot kalastuslalla. Tällä alalla myönnetty määrät ovat yleensä rajallisia ja selkeät soveltuvuusedellytykset voidaan määritellä. Asetuksessa (EY) N:o 994/98 komissio valtuutetaan vapauttamaan ilmoitusvelvollisuudesta tällainen tuki ainoastaan silloin, kun se myönnetään pk-yrityksille. Epäsuotuisat sääolosuhteet voivat kuitenkin vaikuttaa myös kalastusalan suuriin yrityksiin.

Komissio on hankkinut riittävästi kokemusta tämän tyyppisestä tuesta ja selkeät soveltuvuusedellytykset voidaan määritellä tältä pohjalta. Neuvoston asetusta (EY) N:o

994/98 olisi sen vuoksi muutettava siten, että sen soveltamisala kattaa myös tämän valtiontukimuodon.

- *Valtiontuki innovoinnille*

Neuvoston asetus (EY) N:o 994/98 kattaa nimenomaisesti tutkimus- ja kehitystyön, mutta ei innovointia. Innovoinnista on asetuksen antamisen jälkeen tullut EU:n tavoite osana innovaatiounionia koskevaa aloitetta. Esimerkiksi tuki palvelualan prosesseihin ja organisointiin liittyvään innovaatiotoimintaan sekä innovaatioklustereille ei ehkä ole kilpailua vääristävää, jos vahvistettuja edellytyksiä noudatetaan. Sen sijaan tuki tuote- ja teknologiseen innovointiin, mukaan lukien esittelyhankkeita ja prototyyppejä koskevat tukitoimet, sisältyy jo ryhmäpoikkeusasetuksen 30 artiklaan. Neuvoston asetusta (EY) N:o 994/98 olisi sen vuoksi muutettava siten, että innovaatiotuki voisi tulevaisuudessa kuulua ryhmäpoikkeuksen piiriin.

- *Valtiontuki metsäalalle ja liitteeseen I kuulumattomien elintarvikkeiden menekinedistämiseen*

SEUT-sopimuksen 42 artiklan mukaan kilpailusääntöjä sovelletaan maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan vain Euroopan parlamentin ja neuvoston vahvistamassa määrin. Tietyt toimenpiteet, jotka eivät kuulu SEUT-sopimuksen 42 artiklan soveltamisalaan ja joihin sovelletaan yleisiä kilpailusääntöjä, kuuluvat kuitenkin maaseudun kehittämistä koskeviin ohjelmiin tai ne myönnetään liitteeseen I kuulumattomien elintarvikkeiden menekinedistämiseen tai mainontaan ja niihin sovelletaan erityisiä valtiontukisääntöjen mukaisia soveltuvuusedellytyksiä. Tämä pätee erityisesti metsäalaan ja liitteeseen I kuulumattomien elintarvikkeiden menekinedistämiseen tarkoitettuun tukeen. Tähän mennessä tällaiselle tuelle on myönnetty ryhmäpoikkeus, jos se on rajoittunut pk-yrityksiin. Tämänäköisistä toimenpiteistä saadun laajan kokemuksen valossa, minkä vuoksi voidaan muotoilla selkeät soveltuvuusedellytykset, neuvoston asetusta (EY) N:o 994/98 olisi muutettava vastaavasti, jotta nämä valtiontukimuodot voisivat tulevaisuudessa kuulua ryhmäpoikkeuksen piiriin.

- *Valtiontuki meren elollisten luonnonvarojen säilyttämiseen*

Euroopan kalatalousrahastosta 27 päivänä heinäkuuta 2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1198/2006⁵ 7 artiklan mukaan jäsenvaltioiden kalatalousalan yrityksille myöntämään tukeen sovelletaan perussopimuksen 107, 108 ja 109 artiklaa, lukuun ottamatta maksuja, jotka jäsenvaltiot suorittavat asetuksen (EY) N:o 1198/2006 mukaisesti. Meren elollisten luonnonvarojen säilyttämiseen myönnettävällä lisävaltiontuella on yleensä rajallinen vaikutus unionin sisäiseen kauppaan, se edistää EU:n tavoitteita meri- ja kalastuspolitiikan alalla eikä aiheuta vakavia kilpailun vääristymiä. Lisäksi myönnetyt määrät ovat yleensä vähäisiä. Neuvoston asetusta (EY) N:o 994/98 olisi sen vuoksi muutettava siten, että tämänäköiset valtiontuet voisivat tulevaisuudessa kuulua ryhmäpoikkeuksen piiriin.

- *Valtiontuki amatööriurheilulle*

Vaikkakin huomattava osa amatööriurheiluun liittyvistä tapauksista ei edes ole tukea, toisten vaikutus unionin sisäiseen kauppaan on yleensä rajallinen eivätkä ne aiheuta vakavia kilpailun

⁵ EUVL L 223, 15.8.2006, s. 1.

vääristymiä. Lisäksi myönnetyt määrät ovat yleensä vähäisiä. Neuvoston asetusta (EY) N:o 994/98 olisi sen vuoksi muutettava siten, että tämäntyyppiset valtiontuet voisivat tulevaisuudessa kuulua ryhmäpoikkeuksen piiriin.

- *Sosiaalituki syrjäisimpien seutujen asukkaille kuljetusta varten*

Liikenteen alalla sovelletaan jo erityissääntöjä, erityisesti rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1370/2007.

Lento- ja meriliikenteen tuesta ei ole kuitenkaan annettu erityisiä sääntöjä. Komissio on hankkinut riittävästi kokemusta näillä aloilla muotoillakseen yleiset soveltuvuusstandardit sosiaalituesta, jota myönnetään syrjäisimpien seutujen asukkaille kuljetusta varten (erityisesti syrjäisimmät alueet ja saaret ja/tai saariin rinnastettavat niemet Manner-Euroopassa). Tämä tuki on yleensä suhteellisen pientä eikä vääristä kilpailua merkittävästi. Neuvoston asetusta (EY) N:o 994/98 olisi sen vuoksi muutettava siten, että tämäntyyppinen valtiontuki voisi tulevaisuudessa kuulua ryhmäpoikkeuksen piiriin.

- *Valtiontuki liikennealalle SEUT-sopimuksen 93 artiklan mukaisesti*

Asetuksen (EY) N:o 1370/2007 9 artiklassa vapautetaan SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ennakoilmoitusvelvollisuudesta korvaukset, jotka maksetaan julkisen henkilöliikenteen harjoittamista tai yleisissä säännöissä vahvistettujen hintavelvoitteiden täyttämistä koskevista julkisista palveluista kyseisen asetuksen mukaisesti.

Lissabonin sopimuksessa vahvistetun ja SEUT-sopimuksen 108 artiklan 4 kohdassa ja 109 artiklassa määrätyn neuvoston ja komission välisen toimivaltajaon mukaan neuvoston tehtävänä on määrittää ennakoilmoitusvelvollisuudesta vapautetut tukimuodot, mutta komissio vahvistaa tällaiseen poikkeukseen liittyvät yksityiskohtaiset säännöt. Jotta julkisista palveluista maksettavaan korvaukseen sovellettava poikkeus saatettaisiin näiden määräysten mukaiseksi, tämä tukimuoto olisi saatettava neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 soveltamisalaan. Asetuksen (EY) N:o 1370/2007 9 artiklan soveltamisen olisi päätyttävä kuusi kuukautta sen jälkeen kun tätä valtiontukimuotoa koskeva komission asetus on tullut voimaan. Komissio olettaa tällä hetkellä, että tällainen ryhmäpoikkeus olisi sisällöltään nykyisen poikkeuksen kaltainen, paitsi siltä osin kuin asetusta (EY) N:o 1370/2007 muutetaan suunnitelluilla rautatieliikenteeseen liittyvillä lainsäädäntöehdotuksilla.

- *Valtiontuki tietyille laajakaistainfrastruktuureille*

Komissio on viime vuosina saanut hyvin laajalti kokemusta laajakaista-alan tuesta ja laatinut suuntaviivat. Komissio voi tältä pohjalta muotoilla tarkat soveltuvuusstandardit, joiden perusteella tietyille laajakaistainfrastruktuureille myönnettävä tuki voi asianmukaisten edellytysten täytyessä kuulua ryhmäpoikkeuksen piiriin. Tämä pätee tukeen, joka kattaa peruslaajakaistan alueilla, joilla ei ole laajakaistainfrastruktuuria ja joilla tällaista infrastruktuuria ei todennäköisesti rakenneta lähitulevaisuudessa ("valkoiset" alueet), ja pieniin yksittäisiin tukitoimenpiteisiin, jotka kohdistuvat hyvin nopeiden seuraavan sukupolven liityntäverkkoihin ("NGA-verkot") valkoisilla NGA-alueilla.

Lisäksi laajakaistaan liittyviin rakennustöihin ja passiiviseen laajakaistainfrastruktuuriin myönnettävä tuki voisi kuulua ryhmäpoikkeuksen piiriin. Rakennustöiden tukeminen on useissa tapauksissa valtiontukea, jos on kyse televiestintäinfrastruktuurin (kaapelikanavat) asentamisesta. Passiivinen laajakaistainfrastruktuuri kattaa sekä kaapelikanavien että pimeiden kuitujen asentamisen. Infrastruktuuri edistää kilpailua, sillä sitä voivat käyttää

erilaiset operaattorit (kiinteän, langattoman ja matkaviestinverkon operaattorit), siihen pääsyä tai siinä käytettävää teknologiaa ei ole ennalta määrätty ja sen omistavat yleensä viranomaiset, joiden edun mukaista ei ole syrjiä eri operaattoreita. Rakennustöiden ja passiivisen laajakaistainfrastruktuurin ryhmäpoikkeus voisi nopeuttaa investointeja, sillä (pienet) paikallisviranomaiset usein haluavat tukea tätä sen sijaan, että ne ottaisivat käyttöön laajakaistaohjelmia, jolloin ne joutuisivat noudattamaan kattavampia valtiontukiedellytyksiä. Komissio on saanut riittävästi kokemusta passiiviseen infrastruktuuriin liittyvistä tukitapauksista. Ryhmäpoikkeus voi johtaa tuen käytön lisääntymiseen maaseudulla, jossa nykyinen passiivinen infrastruktuuri ei ole riittävä.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 994/98 olisi sen vuoksi muutettava siten, että tämäntyyppiset valtiontuet voisivat tulevaisuudessa kuulua ryhmäpoikkeuksen piiriin.

Ryhmäpoikkeuksen piiriin kuuluvien tukimuotojen erittely

Asetuksen 1 artiklan 2 kohdan c alakohdassa määritetään, että kunkin ryhmäpoikkeuksen piiriin kuuluvan tukimuodon osalta kynnysarvot ”ilmaistaan joko tuen enimmäisosuuksina suhteessa kaikkiin tukikelpoihin kustannuksiin tai tuen enimmäismäärinä”.

Uusien tukimuotojen, kuten rahoitusjärjestelyvälineiden tai erilaisten riskipääoman muotojen, kehittämisen johdosta komissio katsoo, että kynnysarvojen asettamistapaa olisi tarkistettava, jotta nämä uudet tukimuodot voitaisiin sisällyttää ryhmäpoikkeuksen piiriin. Tämän vuoksi olisi oltava mahdollista määritellä kynnysarvot paitsi tuen enimmäisosuuksina (eli tukintensiteetteinä) tai tuen enimmäismäärinä myös valtion tukitoimien enimmäistasona, riippumatta siitä, ovatko ne SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Neuvoston asetusta (EY) N:o 994/98 olisi muutettava vastaavasti.

Avoimuutta koskevat säännökset

Asetuksen (EY) N:o 994/98 3 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa: ”Hetimit, kun kyseisten asetusten nojalla vapautettuja tukijärjestelyjä tai järjestelyn ulkopuolella myönnettyjä yksittäisiä tukia pannaan täytäntöön, jäsenvaltioiden on lähetettävä komissiolle *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavaksi yhteenveto tiedoista, jotka liittyvät kyseisiin tukijärjestelyihin tai yksittäisiin tukiin, jotka eivät kuulu vapautetun tukijärjestelyn piiriin”.

Näiden yhteenvetojen julkaiseminen EUVL:ssä oli asianmukaisin toimintavaihtoehto asetuksen (EY) N:o 994/98 antamisen aikaan vuonna 1998. Koska virallisten kielten määrä on noussut ja viestintätekniikka kehittynyt, näiden yhteenvetojen julkaiseminen komission internet-sivuilla lisäisi avoimuutta, lyhentäisi julkaisumääraaikoja ja vähentäisi hallinnollista työmäärää, sillä asianomaisten osapuolten, erityisesti yritysten, on yhtä helppo seurata komission internet-sivuja kuin EUVL:ää.

Velvoite julkaista edellä mainitut yhteenvedot EUVL:ssä olisikin tämän vuoksi korvattava velvoitteella julkaista ne komission internet-sivuilla. Neuvoston asetusta (EY) N:o 994/98 olisi muutettava vastaavasti.

Säännökset, jotka koskevat komission soveltamaa menettelyä ryhmäpoikkeusasetusten antamiseksi

Asetuksen (EY) N:o 994/98 8 artiklan mukaan komission on kuultava neuvoa-antavaa valtioneuvostoa ennen ryhmäpoikkeusta koskevan asetusehdotuksen julkaisemisesta. Jotta asianomaiset osapuolet voivat toimittaa huomautuksensa ja jotta näin varmistetaan suurempi avoimuus, asetusehdotukset olisi komission mielestä julkaistava samaan aikaan kun neuvoa-antavaa komiteaa kuullaan.

Uusien sähköisten viestintävälineiden kehityksen valossa komissio uskoo, että nopein ja tehokkain tapa on julkaista asetusehdotukset komission internet-sivuilla EUVL:n sijaan. Tällöin asianomaisilla osapuolilla on paremmat mahdollisuudet tehdä huomautuksia ja vähentää siihen liittyvää hallinnollista taakkaa ja viivettä.

Edellä mainitut neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 8 artiklan säännökset olisi muutettava vastaavasti.

2. JOHDONMUKAISUUS SUHTEESSA UNIONIN MUUHUN POLITIIKKAAN JA MUIHIN TAVOITTEISIIN

Ehdotus on komission 8. toukokuuta 2012 antamalla tiedonannolla⁶ käynnistämän valtioneuvostuudistuksen keskeinen osa. Tiedonannossa esitetään kunnianhimoinen valtioneuvostuudistusohjelma. Sen tarkoituksena on edistää unionin yleisiä tavoitteita, erityisesti tavoitetta keskittää valtioneuvostuudistuksen täytäntöönpano tapauksiin, joilla on suurin vaikutus sisämarkkinoihin, ja EU 2020 -strategiaa, jolla kasvua tuetaan vahvemmillä, dynaamisilla ja kilpailuun perustuvilla sisämarkkinoilla.

Tämän strategian tavoitteiden saavuttamiseksi komissio ehdottaa niiden tukimuotojen määrän lisäämistä, jotka voidaan vapauttaa ilmoittamisvelvollisuudesta. Näin voitaisiin vähentää byrokratiaa ja ilmoitettavien tukitoimenpiteiden lukumäärää. Kyseisiä tukimuotoja ja suunniteltuja ryhmäpoikkeuksia varten vahvistettaisiin soveltuvuusedellytykset, joissa keskityttäisiin niihin tukilajeihin, jotka oikeasti edistävät EU 2020 -tavoitteiden saavuttamista.

3. OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

• Oikeusperusta

Tämän ehdotuksen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 109 artikla, jonka nojalla neuvosto voi antaa aiheelliset asetukset ja etenkin vahvistaa ne edellytykset, joilla 108 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, sekä ne tukimuodot, joihin kyseistä menettelyä ei sovelleta. Neuvoston on vahvistettava säädökset määränemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

• Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate

Ehdotus kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Sen vuoksi toissijaisuusperiaatetta ei sovelleta.

⁶ COM(2012) 209 final.

Aloite ei ylitä sitä, mikä on tarpeen sen tavoitteen saavuttamiseksi. Se on siis suhteellisuusperiaatteen mukainen.

- **Säätelytavan valinta**

Ehdotettu säätelytapa: asetus.

Asetus on ainoa asianmukainen säätelytapa asetuksen (EY) N:o 994/98 muuttamiseksi.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole kielteisiä vaikutuksia unionin talousarvioon.

Ehdotus

NEUVOSTON ASETUS

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin 7 päivänä toukokuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 ja rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista 23 päivänä lokakuuta 2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 muuttamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 109 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁷,

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁸,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon⁹,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin 7 päivänä toukokuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 994/98¹⁰ komissio valtuutetaan antamaan asetuksia tiettyjen määriteltujen tukimuotojen soveltuvuudesta sisämarkkinoille ja niiden vapauttamisesta perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta.
- (2) Asetuksessa (EY) N:o 994/98 komissio valtuutetaan säätämään perussopimuksen 107 artiklan mukaisesti, että pienille ja keskisuurille yrityksille, jäljempänä 'pk-yritykset', myönnettävä tuki, tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävä tuki, ympäristönsuojelutuki, työllisyys- ja koulutustuki sekä komission kunkin jäsenvaltion osalta alueellisen tuen myöntämistä varten hyväksymien karttojen mukainen tuki

⁷ EUVL C [...], [...], s.

⁸ EUVL C [...], [...], s.

⁹ EUVL C [...], [...], s.

¹⁰ EYVL L 142, 14.5.1998, s. 1.

soveltuu tietyin edellytyksin sisämarkkinoille ja vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa määrätystä ilmoitusvaatimuksesta.

- (3) Asetuksessa (EY) N:o 994/98 komissio valtuutetaan vapauttamaan ilmoitusvelvollisuudesta tutkimus- ja kehitystyöhön tarkoitettu tuki, mutta ei innovaatiotukea. Innovoinnista on asetuksen antamisen jälkeen tullut innovaatiunioniin liittyvä unionin poliittinen tavoite, yksi Eurooppa 2020 -lippulaiva-aloitteista. Lisäksi monet innovaatiotukitoimenpiteet ovat suhteellisen vähäisiä eivätkä vääristä kilpailua merkittävästi.
- (4) Jäsenvaltioiden on tällä hetkellä ilmoitettava komissiolle kaikista kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämistä koskevista valtiontukisuunnitelmista. Asetuksessa (EY) N:o 994/98 komissio valtuutetaan myöntämään poikkeus pk-yrityksille myönnetylle tuelle, mutta tämän poikkeuksen hyöty olisi kulttuurialalla rajallinen, sillä tuensaajat ovat usein suuria yrityksiä. Pienet kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämistä koskevat hankkeet, vaikka niiden toteuttaja olisi suuri yritys, eivät yleensä aiheuta merkittäviä kilpailun vääristymiä, ja viimeaikaisten tapausten perusteella kauppaan kohdistuvat vaikutukset ovat rajalliset.
- (5) Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle myös valtiontukitoimenpiteet luonnonmullistusten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi. Tällä alalla myönnetty määrät ovat yleensä rajallisia ja selkeät soveltuvuusedellytykset voidaan määritellä. Asetuksessa (EY) N:o 994/98 komissio valtuutetaan vapauttamaan ilmoitusvelvollisuudesta tällainen tuki ainoastaan silloin, kun se myönnetään pk-yrityksille. Luonnonmullistukset voivat kuitenkin vaikuttaa myös suuriin yrityksiin. Komission kokemuksen mukaan tällainen tuki ei aiheuta merkittäviä kilpailun vääristymiä, ja saadun kokemuksen perusteella voidaan määritellä selkeät soveltuvuusedellytykset.
- (6) Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle myös valtiontukitoimenpiteet tiettyjen epäsuotuisien sääolosuhteiden aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi kalastusalalla. Tällä alalla myönnetty määrät ovat yleensä rajallisia ja selkeät soveltuvuusedellytykset voidaan määritellä. Asetuksessa (EY) N:o 994/98 komissio valtuutetaan vapauttamaan ilmoitusvelvollisuudesta tällainen tuki ainoastaan silloin, kun se myönnetään pk-yrityksille. Epäsuotuisat sääolosuhteet voivat kuitenkin vaikuttaa myös kalastusalan suuriin yrityksiin. Komission kokemuksen mukaan tällainen tuki ei aiheuta merkittäviä kilpailun vääristymiä, ja saadun kokemuksen perusteella voidaan määritellä selkeät soveltuvuusedellytykset.
- (7) Perussopimuksen 42 artiklan mukaisesti valtiontukisääntöjä ei sovelleta tietyin edellytyksin eräisiin perussopimuksen liitteessä I lueteltuja maataloustuotteita koskeviin tukitoimenpiteisiin. Perussopimuksen 42 artiklaa ei kuitenkaan sovelleta metsäalaan ja liitteeseen I kuulumattomiin tuotteisiin. Tämän vuoksi asetuksen (EY) N:o 994/98 perusteella metsäalan ja liitteeseen I kuulumattomien elintarvikkeiden tuelle voidaan myöntää ryhmäpoikkeus ainoastaan, jos se rajoittuu pk-yrityksiin. Komission olisi voitava myöntää poikkeus tietyille maaseudun kehittämisohjelmiin sisältyville metsäalan tukimuodoille sekä liitteeseen I kuulumattomien elintarvikkeiden menekinedistämiseen ja mainontaan tarkoitetuille tukimuodoille silloin, kun komission kokemuksen mukaan kilpailun vääristymät ovat vähäisiä ja selkeät soveltuvuusedellytykset voidaan määritellä.

- (8) Euroopan kalatalousrahastosta 27 päivänä heinäkuuta 2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1198/2006¹¹ 7 artiklan mukaan jäsenvaltioiden kalatalousalan yrityksille myöntämään tukeen sovelletaan perussopimuksen 107, 108 ja 109 artiklaa, lukuun ottamatta maksuja, jotka jäsenvaltiot suorittavat asetuksen (EY) N:o 1198/2006 mukaisesti. Meren elollisten luonnonvarojen säilyttämiseen myönnettävällä lisävaltiontuella on yleensä rajallinen vaikutus unionin sisäiseen kauppaan, se edistää EU:n tavoitteita meri- ja kalastuspolitiikan alalla eikä aiheuta vakavia kilpailun vääristymiä. Myönnetyt määrät ovat yleensä rajallisia ja selkeät soveltuvuusedellytykset voidaan määritellä.
- (9) Amatööriurheilun alan julkisilla tukitoimenpiteillä, siinä määrin kuin ne ovat valtiontukea, on yleensä rajallinen vaikutus unionin sisäiseen kauppaan eivätkä ne aiheuta vakavia kilpailun vääristymiä. Lisäksi myönnetyt määrät ovat yleensä vähäisiä. Selkeät soveltuvuusedellytykset voidaan määritellä saadun kokemuksen perusteella niin, että voidaan varmistaa, että tuki amatööriurheilulle ei aiheuta merkittäviä kilpailun vääristymiä.
- (10) Lento- ja meriliikenteen tuen osalta komission kokemuksen mukaan sosiaaliluonteinen tuki, jota myönnetään syrjäisimpien seutujen asukkaille kuljetusta varten sillä edellytyksellä, että se myönnetään syrjimättä liikenteenharjoittajaa tämän identiteetin perusteella, ei aiheuta merkittäviä kilpailun vääristymiä, ja saadun kokemuksen perusteella voidaan määritellä selkeät soveltuvuusedellytykset.
- (11) Rautatie-, tie- ja sisävesiliikenteelle myönnetyn tuen osalta perussopimuksen 93 artiklassa todetaan, että tuki on perussopimusten mukainen, jos se on tarpeen liikenteen yhteensovittamiseksi tai korvausta julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämistä. Rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista 23 päivänä lokakuuta 2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007¹² 9 artiklassa vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ennakkoilmoitusvelvollisuudesta korvaukset, jotka maksetaan julkisen henkilöliikenteen harjoittamista tai yleisissä säännöissä vahvistettujen hintavelvoitteiden täyttämistä koskevista julkisista palveluista asetuksen (EY) N:o 1370/2007 mukaisesti. Ryhmäpoikkeusasetuksia koskevan lähestymistavan yhdenmukaistamiseksi valtiontukien alalla tuki, jota myönnetään perussopimuksen 93 artiklan mukaisesti liikenteen yhteensovittamiseksi tai korvauksena julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämistä, olisi saatettava neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 soveltamisalaan perussopimuksen 108 artiklan 4 kohdassa ja 109 artiklassa vahvistettujen menettelyjen mukaisesti. Asetuksen (EY) N:o 1370/2007 9 artikla olisi tämän vuoksi poistettava kuusi kuukautta sen jälkeen kun tätä valtiontukimuotoa koskeva komission asetus on tullut voimaan.
- (12) Komissio on viime vuosina saanut hyvin laajalti kokemusta laajakaista-alan tuesta ja laatinut suuntaviivat¹³. Komission kokemuksen mukaan tuki tietynlaisille laajakaistainfrastruktuureille ei johda merkittäviin kilpailun vääristymiin ja se voitaisiin ottaa ryhmäpoikkeuksen piiriin edellyttäen, että tietyt

¹¹ EUVL L 223, 15.8.2006, s. 1.

¹² EUVL L 315, 3.12.2007, s. 1.

¹³ Yhteisön suuntaviivat valtiontukisääntöjen soveltamisesta laajakaistaverkkojen nopean käyttöönoton yhteydessä (EUVL C 235, 30.9.2009, s. 7).

soveltavuusedellytykset täyttyvät. Tämä pätee tukeen, joka kattaa peruslaajakaistan tarjonnan alueilla, joilla ei ole laajakaistainfrastruktuuria ja joilla tällaista infrastruktuuria ei todennäköisesti rakenneta lähitulevaisuudessa ("valkoiset" alueet), ja pieniin yksittäisiin tukitoimenpiteisiin, jotka kohdistuvat hyvin nopeiden seuraavan sukupolven liityntäverkkoihin ("NGA-verkot") alueilla, joilla ei ole NGA-infrastruktuuria ja joilla tällaista infrastruktuuria ei todennäköisesti rakenneta lähitulevaisuudessa. Tämä pätee myös laajakaistaan liittyviin rakennustöihin ja passiiviseen laajakaistainfrastruktuuriin myönnettävään tukeen, josta komissio on saanut merkittävää kokemusta ja jonka osalta voidaan määritellä selkeät soveltavuusedellytykset.

- (13) Asetuksen (EY) N:o 994/98 soveltamisalaa olisi tämän vuoksi laajennettava tällaisiin tukimuotoihin.
- (14) Asetuksessa (EY) N:o 994/98 edellytetään, että kynnysarvot ilmaistaan kunkin sellaisen tukimuodon osalta, jota varten komissio antaa ryhmäpoikkeusasetuksen, joko tuen enimmäisosuuksina suhteessa kaikkiin tukikelpoisiin kustannuksiin tai tuen enimmäismäärinä. Tämä edellytys vaikeuttaa ryhmäpoikkeuksen myöntämistä tiettyntyyppisille toimenpiteille, joihin liittyy valtion tukitoimia ja joita ei niiden suunnittelutavan vuoksi voida ilmaista tuen enimmäisosuuksina tai enimmäismäärinä; näitä ovat esimerkiksi rahoitusjärjestelyvälineet tai tietyt riskipääomasijoitusten edistämiseen tarkoitetut tukitoimenpiteet. Tämä johtuu erityisesti siitä, että tällaisiin monimutkaisiin toimenpiteisiin voi liittyä tukea eri tasoilla (suorat tuensaajat, välitason tuensaajat, epäsuorat tuensaajat). Kun otetaan huomioon tällaisten toimenpiteiden kasvava merkitys ja niiden vaikutus unionin tavoitteisiin, olisi oltava enemmän joustoa, jotta nämä toimenpiteet voisivat kuulua ryhmäpoikkeuksen piiriin. Tämän vuoksi olisi oltava mahdollista määritellä kynnysarvot valtion tukitoimien enimmäistasona, riippumatta siitä, ovatko ne valtiontukea.
- (15) Asetuksen (EY) N:o 994/98 mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava yhteenvetotiedot ryhmäpoikkeusasetuksen piiriin kuuluvista tukitoimenpiteistä. Näiden yhteenvetojen julkaiseminen on tarpeen jäsenvaltioiden toteuttamien toimenpiteiden avoimuuden varmistamiseksi. Niiden julkaiseminen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* oli tehokkain avoimuuden takaava keino asetuksen (EY) N:o 994/98 antamisen aikaan. Uusien sähköisten viestintävälineiden lisääntymisen myötä vaikuttaa kuitenkin siltä, että näiden yhteenvetojen julkaiseminen komission internet-sivuilla olisi yhtä nopea ja tehokkaampi keino, ja se lisäisi avoimuutta kolmansia hyödyttävällä tavalla. Sen vuoksi olisi syytä korvata kyseisten yhteenvetojen julkaiseminen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* komission internet-sivuilla tapahtuvalla julkaisemisella.
- (16) Myös asetusehdotukset ja muut asiakirjat, jotka toimitetaan neuvoa-antavan valtioneuvoston tukikomitean tarkasteltavaksi asetuksen (EY) N:o 994/98 mukaisesti, olisi suuremman avoimuuden varmistamiseksi sekä hallinnollisen taakan ja julkaisuviipeen vähentämiseksi julkaistava komission internet-sivuilla *Euroopan unionin virallisen lehden* sijaan.
- (17) Asetuksen (EY) N:o 994/98 8 artiklassa säädetyn kuulemismenettelyn mukaisesti neuvoa-antavaa valtioneuvoston tukikomiteaa on kuultava ennen asetusehdotuksen julkaisemista. Suuremman avoimuuden vuoksi asetusehdotus olisi kuitenkin julkaistava internetissä samaan aikaan kun komissio kuulee neuvoa-antavaa komiteaa ensimmäisen kerran.

(18) Sen vuoksi asetusta (EY) N:o 994/98 olisi muutettava,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EY) N:o 994/98 seuraavasti:

(1) Muutetaan 1 artikla seuraavasti:

(a) korvataan 1 kohdan a alakohta seuraavasti:

”a) tuet:

- i) pienille ja keskisuurille yrityksille,
- ii) tutkimukseen, kehittämiseen ja innovointiin,
- iii) ympäristönsuojeluun,
- iv) työllistämiseen ja koulutukseen,
- v) kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen,
- vi) luonnonmullistusten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen,
- vii) tiettyjen epäsuotuisten sääolosuhteiden aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen kalastusalaalla,
- viii) metsäalalle ja liitteeseen I kuulumattomien elintarvikkeiden menekinedistämiseen,
- ix) meren elollisten luonnonvarojen säilyttämiseen,
- x) amatööriurheilulle,
- xi) syrjäisten seutujen asukkaille kuljetusta varten, kun tuki on luonteeltaan sosiaalista ja myönnetään syrjimättä liikenteenharjoittajaa tämän identiteetin vuoksi,
- xii) perussopimuksen 93 artiklan mukaisesti liikenteen yhteensovittamiseksi tai korvauksena julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämisestä,
- xiii) peruslaajakaistainfrastruktuurille tai pienille yksittäisille infrastruktuuritoimenpiteille, jotka kattavat seuraavan sukupolven liityntäverkot alueilla, joilla joko ei ole tällaista infrastruktuuria tai joilla sitä ei todennäköisesti rakenneta lähitulevaisuudessa, ja laajakaistaan liittyville rakennustoille ja passiiviselle laajakaistainfrastruktuurille.”

(b) korvataan 2 kohdan c alakohta seuraavasti:

”c) kynnysarvot, jotka ilmaistaan joko tuen enimmäisosuuksina suhteessa kaikkiin tukikelpoihin kustannuksiin tai tuen enimmäismäärinä tai valtion tukitoimenpiteiden enimmäistasona,”.

(2) Korvataan 3 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”Hetimit, kun kyseisten asetusten nojalla vapautettuja tukijärjestelyjä tai järjestelyn ulkopuolella myönnettyjä yksittäisiä tukia pannaan täytäntöön, jäsenvaltioiden on lähetettävä komissiolle komission internet-sivuilla julkaistavaksi yhteenveto tiedoista, jotka liittyvät kyseisiin tukijärjestelyihin tai yksittäisiin tukiin, jotka eivät kuulu vapautetun tukijärjestelyn piiriin.”

(3) Muutetaan 8 artikla seuraavasti:

(a) korvataan 1 kohdan a alakohta seuraavasti:

”a) samaan aikaan kun asetusluonnos julkaistaan 6 artiklan mukaisesti,”;

(b) korvataan 2 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Kokouskutsuun liitetään käsiteltävät ehdotukset ja asiakirjat, ja ne voidaan julkaista komission internet-sivuilla.”

2 artikla

Muutetaan asetus (EY) N:o 1370/2007 seuraavasti:

Poistetaan 9 artikla kuusi kuukautta sen jälkeen kun neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 1 artiklan a alakohdan xii alakohdassa tarkoitettua valtiontukimuotoa koskeva komission asetus on tullut voimaan.

3 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*